

مجموعه قوانین و مقررات حوزه فرهنگ

نماز و مسجد

تدوین و تحقیق:

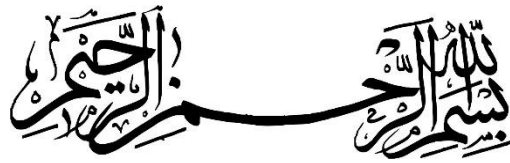
دکتر مهدی ناظمی اردکانی

حمید شریفی زارچی

انتشارات آثار فکر

تهران - ۱۳۹۷

تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهید وحید نظری،
پلاک ۹۹، طبقه دوم تلفن: ۶ و ۶۶۹۶۷۳۵۵ - شماره: ۶۶۴۸۰۸۸۲

مجموعه قوانین و مقررات حوزه فرهنگ؛ نماز و مسجد

تدوین و تحقیق: دکتر مهدی ناظمی اردکانی - حمید شریفی زارچی

ناشر: انتشارات آثار فکر

چاپ: اول ۱۳۹۷

شمارگان: ۵۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۸۳۳-۱۹-۲

قیمت ۴۸۰۰۰ تومان

تمامی حقوق برای ناشر محفوظ است

سرشناسه	: ناظمی اردکانی، مهدی، ۱۳۳۲ -
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام. Iran. Laws, etc.
عنوان و نام پدیدآور	: مجموعه قوانین و مقررات حوزه فرهنگ؛ نماز و مسجد/تدوین و تحقیق: مهدی ناظمی اردکانی، حمید شریفی زارچی.
مشخصات نشر	: تهران: آثار فکر، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۵۳۴ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۸۸۳۳-۱۹-۲
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: مسجدها-- قوانین و مقررات-- ایران
موضوع	: Mosques-- Law and legislation-- Iran
موضوع	: نماز
موضوع	: Salat
شناسه افزوده	: شریفی زارچی، حمید، ۱۳۵۹ -
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۶م / ۸۵۳KMH / ۲
رده بندی دیویی	: ۵۵۰۶۷۲/۳۴۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۹۶۱۴۹۶

فهرست کلی

۷.....	دیباچه
۱۵.....	مقدمه

بخش اول — نماز

۲۱.....	فصل اول: قوانین و مقررات قبل از پیروزی انقلاب اسلامی
۲۱.....	الف- مصوبات شورای عالی معارف
۲۴.....	ب- مصوبات هیأت وزیران
۲۵.....	فصل دوم: قوانین و مقررات بعد از پیروزی انقلاب اسلامی
۲۵.....	الف- سیاست های کلی و کلان نظام بعنوان اسناد بالادستی
۲۶.....	ب- قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی
۳۰.....	ج- مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی
۳۴.....	د- مصوبات هیأت وزیران
۶۶.....	ه- مصوبات قوه قضائیه
۶۹.....	و- مصوبات شوراهای عالی کشور
۷۸.....	ز- سایر مقررات و مصوبات مربوطه

بخش دوم — مسجد

۱۳۳.....	فصل اول: قوانین و مقررات قبل از پیروزی انقلاب اسلامی
۱۳۳.....	الف- قوانین مصوب مجلس شورای ملی
۱۵۰.....	ب- مصوبات هیأت وزیران
۱۸۲.....	ج- مصوبات شوراهای عالی کشور
۱۸۵.....	فصل دوم: قوانین و مقررات بعد از پیروزی انقلاب اسلامی
۱۸۵.....	الف- مصوبات شورای انقلاب اسلامی
۱۸۹.....	ب- سیاست های کلی و کلان نظام بعنوان اسناد بالادستی
۲۰۴.....	ج- قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی
۲۴۳.....	د- مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی
۲۵۷.....	ه- مصوبات هیأت وزیران
۴۱۵.....	و- مصوبات قوه قضائیه
۴۱۷.....	ز- مصوبات شورای فرهنگ عمومی
۴۲۰.....	ح- مصوبات شورای اسلامی شهر تهران
۴۲۶.....	ط- مصوبات شوراهای عالی کشور
۴۴۶.....	ی- سایر مقررات و مصوبات مربوطه

دیباجه

قانون در معنای عام، عبارت از تمام مقرراتی است که از طرف یکی از سازمان‌های صلاحیت دار حاکمیت وضع شده باشد. ممکن است این سازمان (مرجع) قوه مقننه، دولت یا جایگاه صاحب اختیار دیگری باشد. بنابراین در معنای عام، طیف وسیعی از مقررات به عنوان قانون نامیده می‌شود و شامل تمام مصوبات مجلس، تصویب نامه‌ها و آیین نامه های نظام اداری خواهد شد.

اما در اصطلاح خاص، قانون به قواعدی گفته می‌شود که با تشریفات مقرر در قانون اساسی، توسط مجالس قانون گذاری وضع می‌شود.

در جمهوری اسلامی ایران، تصویب قانون به معنای خاص فقط در صلاحیت مجلس شورای اسلامی است.^۱

همان طور که ملاحظه می‌شود، دست یافتن به یک تعریف واحد و معین از قانون، دشوار است اما در تعریف آن، باید پنج وصف یا خصوصیت وجود داشته باشد:

۱- دارای کلیت و عمومیت،

۲- الزام آور بودن،

۳- تنظیم کننده روابط اجتماعی،

۴- عادلانه بودن،

۵- تضمین اجرای آن از طرف حاکمیت.

بنابر اوصاف مذکور، قانون را می‌توان چنین تعریف کرد:

۱. اصل پنجاه و هشتم قانون اساسی در این زمینه بیان می‌دارد:
«اعمال قوه مقننه از طریق مجلس شورای اسلامی است که از نمایندگان منتخب مردم تشکیل می‌شود و مصوبات آن پس از طی مراحلی که در اصول بعد می‌آید برای اجرا به قوه مجریه و قضائیه ابلاغ می‌گردد.»
همچنین به موجب اصل پنجاه و نهم قانون اساسی، در مسائل مهم اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی ممکن است، اعمال قوه مقننه از راه همه پرسی و مراجعه به آرای مردم صورت گیرد.

«قانون قاعده کلی و الزام آوری است که به منظور ایجاد نظم و استقرار عدالت بر زندگی اجتماعی انسان توسط مراجع ذی صلاح وضع شده و اجرای آن از طرف حاکمیت تضمین می‌شود.»

انتشار قانون

انتشار قانون با اجرای آن ملازمه دارد، بر این اساس اجرای قانون، پس از انتشار آن آغاز می‌شود. پیش از انتشار قانون، همه جاهل به آن محسوب می‌شوند و مفاد آن را نسبت به هیچ کس نمی‌توان رعایت کرد. بنابراین، همه باید از پیش بدانند که قوانین در کجا منتشر می‌شوند تا با مراجعه به آن از حقوق و تکالیف خویش آگاه گردند.

هدف از انتشار قانون این است که قانون به اطلاع همه مردم برسد، اما اینکه آیا همه مردم از محتوای قانون مطلع شده‌اند یا نه، کار دشواری است. بنابراین، باید پس از گذشتن زمان معینی همه مردم را آگاه به قانون فرض کرد. ماده (۲) قانون مدنی در این باره اشعار می‌دارد: «قوانین ۱۵ روز پس از انتشار، در سراسر کشور لازم الاجراست مگر آن که در خود قانون، ترتیب خاصی برای موقع اجرا مقرر شده باشد.»

نسخ قانون

در نزد حقوق دانان نسخ عبارت است از اسقاط اعتبار یک قانون بوسیله قانون دیگر، آن هم توسط مرجعی که به لحاظ قانون حق این کار را دارد. در این حالت قانون اسقاط شده را «منسوخ» و قانون اخیر را «ناسخ» می‌گویند.

انواع نسخ

اراده قانونگذار در اسقاط اعتبار یک قانون که همان نسخ کردن است دو صورت کلی دارد: **الف) نسخ صریح:** عبارت است از اینکه قانون گذار ضمن قانونی جدید، منسوخ شدن قانون قدیم را اعلام کند.

که این نسخ به دو شکل محقق می‌شود:

نسخ موردی: در این شکل، قانون با قوانین موجود با ذکر مشخصات و عنوان نسخ می‌گردد.
نسخ نوعی: در این شکل از نسخ صریح، مشخصات قانون نسخ شده بیان نمی‌شود و فقط ضمن یک عبارت کلی قوانین مغایر نسخ می‌شوند.

ب) **نسخ ضمنی:** قانون مؤخر بدون آنکه به شکل صریح، نسخ یک قانون مقدم را اعلام کند بدلیل تعارض ماهوی با مفاد قانون مقدم، موجب نسخ آن بشود.

مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی و لازم الاجراء بودن آن

به دنبال استفسار حضرت آیت الله خامنه‌ای رئیس جمهور وقت درباره اعتبار مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی، حضرت امام خمینی (ره) در تاریخ ۶/۱۲/۶۳ پاسخ فرمودند: «**ضوابط و قواعدی را که شورای محترم عالی انقلاب فرهنگی وضع می‌نمایند باید ترتیب آثار داده شود.**»

به استناد مصوبه جلسه ۴۰۹ مورخ ۲۰/۸/۷۶، شورای عالی انقلاب فرهنگی به عنوان مرجع عالی سیاستگذاری، تعیین خط مشی، تصمیم‌گیری و هماهنگی و هدایت امور فرهنگی، آموزشی و پژوهشی کشور در چارچوب سیاست‌های کلی نظام محسوب می‌شود و تصمیمات و مصوبات آن لازم‌الاجراء و در حکم قانون است.

همچنین رهبر معظم انقلاب اسلامی در مورد لازم‌الاجرا بودن مصوبات در دیدار با رئیس و اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی در مورخه ۴/۱۱/۷۶ فرمودند:

«هیچکس در کشور از وجود یک دستگاه متفکر، جامع، دارای همه خصوصیات برجسته و آگاه به کمبودها و نیازها مانند شورای عالی انقلاب فرهنگی بی‌نیاز نیست. این شورا متصدی شناخت مسائل فرهنگی و بحث و تصمیم‌گیری در مورد آنها و ابلاغ مصوبات برای اجراء است. بنابراین مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی لازم‌الاجرا است و همه دستگاه‌ها باید خود را موظف به اجرای تصمیمات این شورا بدانند.»

همچنین ایشان در دیدار با رئیس و اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی در مورخه ۲۴/۹/۷۸ مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی را برای مجریان کار فرهنگی، قانونی و لازم‌الاجرا خواندند و فرمودند: «همه نهادها باید به این مصوبات به دیده اعتبار بنگرند.»

ایشان در دیدار اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی در مورخه ۲۶/۹/۱۳۸۱ تصریح کردند:

«**مصوبات این جا [شورای عالی انقلاب فرهنگی] برابر قانون است. چون امام این را تأکید و تصویب کرده و آنچه که امام و رهبری تصویب بکند و قرار بدهد، طبق قانون اساسی، مَرّ قانون است و هیچ مشکلی ندارد.**»

ایشان همچنین فرمودند:

«مصوبه این شورا باید به وسیله دبیرخانه ابلاغ و اجرای آن به وسیله آقای رئیس جمهور تضمین شود؛ یعنی نه وزارت آموزش و پرورش، نه وزارت علوم، نه وزارت بهداشت و نه وزارت ارشاد جرأت نکنند مصوبه را اجرا نکنند؛ باید حتماً اجرا کنند. ما این همه آدم‌های صاحب فکر را که یک ساعت از وقتشان چقدر ارزش دارد، آن هم برای چنین کار مهمی در این شورا جمع کرده‌ایم؛ اگر مصوبات اجرا نشود معنا ندارد.

من بر این معنا اصرار دارم که فکری بکنید و بیش از همه به نظر من تکلیف بر عهده دبیرخانه است و رجوع دبیرخانه به آقای رئیس جمهور، که این مسئله را تأمین کنند. همه مسئولان دولتی باید وظیفه خود بدانند مصوبات را اجرا کنند. شما می‌گویید مجلس، قانونگذار است؛ خیلی خوب، این‌جا قانون تدوین نمی‌کند. همه چیزهایی که لازم‌الاجراست، قانون نیست؛ مصوبات دولت هم لازم‌الاجراست. بخشنامه فلان وزیر برای زیردست خودش لازم‌الاجراست، لازم نیست حتماً اسمش قانون باشد؛ اما بلاشک واجب‌الاجرا بودن، نتیجه قانون را خواهد داشت؛ امام هم به همین نکته توجه داشتند. ما گفتیم مصوبات این شورا در حکم قانون باشد، ایشان گفتند باید اجرا شود. باید اجرا شود یعنی ترتیب اثر داده شود.»

معظم له در دیدارشان با اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی در تاریخ ۱۳۹۰/۳/۲۳، اجرای سیاستگذاری‌های شورای عالی انقلاب فرهنگی را موضوعی مهم و ضروری خواندند و تأکید کردند: «شورای عالی انقلاب فرهنگی از نهادهای قانونی و قطعی نظام و مصوبات آن لازم‌الاجراست.»

ایشان در همین دیدار فرمودند: «تضمین اجرای مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی، حضور رؤسای سه قوه در این شورا است؛ به ساز و کار قانونی شورا احترام گذاشته شود و مصوبات همواره باید به سرعت ابلاغ شوند.»

یکی از وظایف مهمی که بر عهده شورای عالی انقلاب فرهنگی می‌باشد، هماهنگی و مدیریت کلان دستگاههای فرهنگی است. رهبر معظم انقلاب اسلامی در بیانات ارزشمندشان در آذرماه ۱۳۸۱ می‌فرمایند: «این شورا مرکز بی بدیلی است. این‌جا را در واقع باید اتاق فرمان فرهنگی کشور یا ستاد عالی فرهنگی و علمی دستگاههای فرهنگی و سایر دستگاهها و مرکز مهندسی کشور به حساب آورد.»

این وظیفه خطیر به خوبی انجام پذیرفت لذا مقام معظم رهبری در پیوست حکم اعضاء شورای عالی انقلاب فرهنگی در سال ۱۳۸۶ مقرر داشتند که: «شورا ساز و کارهای لازم به منظور هماهنگی و مدیریت کلان دستگاههای فرهنگی را در اسرع وقت تدوین نماید.»

شورای عالی انقلاب فرهنگی این مأموریت را بر عهده «کارگروه مدیریت کلان دستگاههای فرهنگی» (بعنوان یکی از شوراهای تخصصی خود) قرار داده است این کارگروه نیز در قالب ۱۸ موضوع به شرح زیر:

- ۱- نماز و مسجد؛
- ۲- رسانه های مکتوب (مطبوعات)؛
- ۳- رسانه های غیر مکتوب (دیجیتال)؛
- ۴- پژوهش فرهنگی؛
- ۵- آموزش فرهنگی؛
- ۶- چاپ و نشر؛
- ۷- تبلیغات عمومی؛
- ۸- کتابخوانی؛
- ۹- حج و زیارات؛
- ۱۰- اردویی و گردشگری؛
- ۱۱- روابط بین الملل اسلامی؛
- ۱۲- نمادهای ایرانی - اسلامی؛
- ۱۳- فیلم و سینما؛
- ۱۴- میراث فرهنگی، موزه ها و آرشیوها؛
- ۱۵- بازیهای رایانه ای؛
- ۱۶- موسیقی؛
- ۱۷- وقف، اوقاف و امور خیریه؛
- ۱۸- اقلیت های دینی.

ساماندهی فعالیت های فرهنگی را در دستور کار خود قرار داد. بدیهی است اکثر مدیران دستگاههای فرهنگی با تلاش و تعهد بایسته در پی هماهنگی و تعامل با سایر دستگاههای فرهنگی برای تحقق اهداف جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی بوده و می باشند. لذا موجبات بخشی از عدم هماهنگی ها و ضعف و آسیب های موجود را باید در عدم تقسیم کار ملی و کاستی های موجود در قوانین و مقررات حاکم دانست.

بنابراین اولین گام در انجام وظیفه‌ای که بر عهده "کارگروه مدیریت کلان دستگاه‌های فرهنگی" قرار می‌گیرد این است که مجموعه قوانین و مقررات "حوزه فرهنگ" را به صورت جامع جمع آوری و تنظیم نماید. اقدامی که می‌بایست سالها قبل انجام می‌پذیرفت.

در «مجموعه قوانین و مقررات حوزه فرهنگ» سعی بر آن بوده که کلیه قوانین و مقررات مربوطه از آغاز قانون گذاری در ایران (۱۲۸۵ هـ.ش) تا هنگام چاپ آن، با آخرین الحاقات و اصلاحات جمع آوری و در دو بخش اصلی و براساس تاریخ تصویب هر مصوبه به شرح زیر تنظیم گردد:

بخش اول - نماز

فصل اول: قوانین و مقررات قبل از پیروزی انقلاب اسلامی، شامل:

الف) مصوبات شورای عالی معارف،

ب) مصوبات هیأت وزیران.

فصل دوم: قوانین و مقررات بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، شامل:

الف) سیاست های کلی و کلان نظام بعنوان اسناد بالادستی،

ب) قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی،

ج) مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی،

د) مصوبات هیأت وزیران،

ه) مصوبات قوه قضائیه،

و) مصوبات شوراهای عالی کشور،

ز) سایر مقررات و مصوبات مربوطه.

بخش دوم - مسجد

فصل اول: قوانین و مقررات قبل از پیروزی انقلاب اسلامی، شامل:

الف) قوانین مصوب مجلس شورای ملی،

ب) مصوبات هیأت وزیران،

ج) مصوبات شوراهای عالی کشور.

فصل دوم: قوانین و مقررات بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، شامل:

- الف) مصوبات شورای انقلاب اسلامی،
 - ب) سیاست های کلی و کلان نظام بعنوان اسناد بالادستی،
 - ج) قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی،
 - د) مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی،
 - ه) مصوبات هیأت وزیران،
 - و) مصوبات قوه قضائیه،
 - ز) مصوبات شورای فرهنگ عمومی،
 - ح) مصوبات شورای اسلامی شهر،
 - ط) مصوبات شوراهای عالی کشور،
 - ی) سایر مقررات و مصوبات مربوطه.
- می توان گفت در این مجموعه کلیه قوانین و مقررات مصوب مرتبط با هر موضوع مورد مطالعه قرار گرفته و پس از انتخاب درج شده است البته تلاش انجام شده به صورت مطلق بی عیب و نقص نمی تواند باشد. ولی در نوع خود اثری جامع و کامل به حساب می آید.
- بحول و قوه الهی و با تذکرات و راهنماییهای محققین محترم و بهره گیران ارجمند، نسبت به رفع کاستی ها اقدام خواهد شد.
- امید است انتشار این مجموعه به ارتقاء کارآمدی و گسترش سطح کیفی نظام فرهنگی کشور در مقابله با جنگ نرم دشمن بیانجامد.

و من الله التوفیق

دکتر مهدی ناظمی اردکانی - حمید شریفی زارچی

بهمن ۱۳۹۶

مقدمه

مسجد، اصلی‌ترین نهاد فرهنگی نظام اسلامی است. شارع مقدس برای این نهاد عبادی، کارکردهای اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و دفاعی و امنیتی منظور داشته است. در صورتی که این کارکردها به مساجد بازگردند، تحولی بزرگ در شئون زندگی فردی و اجتماعی جامعه رقم می‌خورد.

دنیای مدرن و گریزان از معنویت و ادیان الهی که از عقاید قرون وسطی و دیکتاتوری کلیسا و پاپ، خاطره‌ای تلخ دارد مسجد و روحانیت اسلام را نیز در همان جایگاه قرار داده و به محاکمه نشانده است. آنها از این حقیقت غافل‌اند که این دو در هویت کاملاً متمایزند. مسجد خانه‌ی خدا و خانه‌ی مردم است و روحانی پرهیزکار، خردمند، کارشناس و دلسوز در مسجد، همچون پزشک و پرستار در بیمارستان، روح و مایه حیات مسجد است.

مسجد در هر منطقه و محل، مأمّن و مایه خیر و برکت است و کانون و محور پیوند مردم یک محل برای یاری و همکاری با یکدیگر در تأمین نیازهای مادی و معنوی و فردی و اجتماعی انسان می‌باشد. تاکنون نقش عظیم مساجد در سعادت زندگی دنیوی و اخروی مسلمانان به خوبی درک نشده است. حاکمان و دولت‌های دنیامدار و قدرت‌طلب و بی‌عدالت، این نهاد مقدس را با مهوریتی تاریخی روبرو کرده‌اند.

احیاء مساجد، احیاء اسلام و عزت مسلمانان و حاکمیت اسلامی است. اصلی‌ترین وظیفه و مأموریت حاکمیت اسلامی و جمهوری اسلامی احیاء مساجد است. باید مساجد کانون‌های حیات و پویایی و آگاهی و تلاش و جهاد باشند. همانگونه که امام خمینی (ره)، احیاءکننده اسلام در این عصر می‌فرمایند:

«مسجد محلی است که از آن باید امور اداره بشود. مساجد بود که این پیروزی را برای ملت ما درست کرد. این (مساجد) مراکز حساسی است که ملت باید به آن توجه داشته باشد. پیروزی ما برای اداره مساجد است.»

آیا رسالتی عظیم تر بر دوش انقلاب اسلامی و نظام برخاسته از آن بالاتر از این وجود دارد که مساجد را در شأن و منزلت خودشان اداره کند. پیروزی انقلاب اسلامی در ایران و در جهان برای این است که مساجد اداره شوند، مساجد از مهوریت آزاد شوند و پایگاه

و مأمّن و جایگاه و محراب جهاد با حاکمان و حاکمیت‌های جور زمانه و شیاطین کوچک و بزرگ داخلی و خارجی گردند.

وقتی مساجد هر محل و مساجد جامع هر شهر و مساجد اعظم هر کشور احیا شدند، آنگاه است که مسجد جهانی مسلمانان، مسجدالحرام، کانون بت‌شکنی و آزادی و استقلال و عزت می‌گردد و مصلح بت‌شکن زمان، صاحب عصر (عج) به اذن‌الله قیام می‌کند و حکومت جهانی اسلامی را پر از عدل و داد و ایمان و آگاهی و بصیرت و عشق و محبت برپا می‌سازند. دوران دفاع مقدس و نقش حیاتی مسجد، گوشه‌ای از نعمت و برکتی که در این نهاد الهی است را مشخص ساخت. بسیج و ارتش بیست‌میلیونی ایران بر کدام محور شکل گرفت؟ آیا جز این بوده و هست که جوهر و مایه اصلی شکل یافتن بسیج، دین و ایمان و اسلام و عشق به آقا امام حسین (ع) و رویکرد ظلم‌ستیزی و دفاع از کشور و ناموس و آزادی انسانی بود.

محور اصلی تشکیل بسیج در کشورمان مسجد بود. از همان مسجدهای که پیامبر (ص) مسلمانان را برای دفاع و جنگ آماده می‌کرد، سازمان می‌داد، آموزش می‌داد و هدایت و فرماندهی می‌کرد. همه به خوبی دیدیم که بسیج برای پاسداری از انقلاب اسلامی از مساجد خویش آماده و منسجم و پرسوز و گداز شد و در کربلاهای آبادان و خرمشهر و شلمچه به پیروی از سرور و مولایش حسین (ع) به رهبری پیر و مرادش حضرت امام (ره) که او هم از سلاله عشق و معرفت و معرفت و شهادت بود، حماسه‌های تاریخی عظیمی آفرید.

از این تجربه گرانقدر باید درس گرفت و همین راه را ادامه داد. همه طرحهای عظیم فرهنگی و سیاسی و اجتماعی و عمرانی و اقتصادی و علمی و آموزشی و پژوهشی با پشتوانه عظیم اعتقاد و ایمان و اعتماد عموم مردم ما به مساجد، می‌توانند به صورت جهادی و بسیجی به سرمنزل توفیق برسند و الگوهای الهام‌بخش برای جهان اسلام و دیگر کشورها و ملت‌ها بسازند.

تأخیر و غفلت تاریخی موجود را باید با شناخت و عزم و اراده‌ی استوار جبران کرد. مساجد نباید دولتی شوند ولی دولتها باید مسجدهای شوند. دولت جمهوری اسلامی نمی‌تواند خود را موظف به خدمت و حمایت و پشتیبانی از دستگاه‌های فرهنگی و غیرفرهنگی بداند که نه تنها تقویت‌کننده و احیابخش مساجد و مسجدیان و فرهنگ مسجد نیستند بلکه رقبایی تضعیف‌کننده و بسترساز گسترش و نفوذ سایر فرهنگ‌ها می‌باشند و در مقابل نسبت به مسجد به این دلیل واهی که مساجد نباید دولتی شوند

وظیفه پشتیبانی و فراهم نمودن زیرساختهای لازم برای فعالیت‌های فرهنگی و عبادی و اجتماعی و سیاسی مسجد و روحانیت را واگذارد.

شورای عالی انقلاب فرهنگی مأموریت ساماندهی فعالیت‌ها، ایجاد تحول و ارتقاء و انسجام کارکرد و ساختار و عملکرد دستگاههای فرهنگی کشور را بر عهده «کارگروه مدیریت کلان دستگاههای فرهنگی» (بعنوان یکی از شوراهای تخصصی خود) قرار داده و این کارگروه نیز در قالب ۱۸ موضوع مختلف، از جمله: «حوزه نماز و مسجد» پیگیر ایفای مسئولیت محوله می باشد و این مهم میسر نمی‌شود مگر با جمع آوری و تحلیل و بررسی کلیه قوانین و مقرراتی که از ابتدا تاکنون در مراجع ذی صلاح (قوای مقننه، مجریه، قضائیه و ...) وضع و به مرحله اجرا درآمده است تا وضعیت گذشته و حال مشخص گردد. مجموعه قوانین و مقررات حوزه نماز و مسجد با تلاش و کوشش و زحمت فراوان آن هم برای نخستین بار به ترتیب خاص از منابع اصلی و دست اول، گردآوری شده است تا انشاءالله زمینه تدوین الزامات ساماندهی فعالیت‌های فرهنگی به شکل مطلوبی فراهم آید. در این مجموعه، قوانین و مقررات مربوط به سالهای ۱۳۰۲ تا خردادماه ۱۳۹۶ (قبل و پس از پیروزی انقلاب اسلامی) به صورت تاریخی گردآوری و تدوین شده و هرجا لازم و ضروری بوده ذیل آن مصوبه توضیحاتی در پاورقی ذکر شده است.

این مجموعه در دو بخش اصلی به شرح زیر تنظیم شده است:

بخش اول - نماز

فصل اول: قوانین و مقررات قبل از پیروزی انقلاب اسلامی، شامل:

الف) مصوبات شورای عالی معارف (۷ مصوبه)

ب) مصوبات هیأت وزیران (۱ مصوبه)

فصل دوم: قوانین و مقررات بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، شامل:

الف) سیاست‌های کلی و کلان نظام بعنوان اسناد بالادستی (۱ مصوبه)

ب) قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی (۸ قانون)

ج) مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی (۷ مصوبه)

د) مصوبات هیأت وزیران (۵۸ مصوبه)

ه) مصوبات قوه قضائیه (۶ بخشنامه)

و) مصوبات شوراهاى عالی کشور (۱۳ مصوبه)
ز) سایر مقررات و مصوبات مربوطه (۱۶ مصوبه)

و بخش دوم - مسجد

فصل اول: قوانین و مقررات قبل از پیروزی انقلاب اسلامی، شامل:

الف) قوانین مصوب مجلس شورای ملی (۲۷ قانون)

ب) مصوبات هیأت وزیران (۹۴ مصوبه)

ج) مصوبات شوراهاى عالی کشور (۲ مصوبه)

فصل دوم: قوانین و مقررات بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، شامل:

الف) مصوبات شورای انقلاب اسلامی (۶ مصوبه)

ب) سیاست های کلی و کلان نظام بعنوان اسناد بالادستی (۸ مصوبه)

ج) قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی (۵۲ قانون)

د) مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی (۲۴ مصوبه)

ه) مصوبات هیأت وزیران (۲۲۴ مصوبه)

و) مصوبات قوه قضائیه (۳ بخشنامه)

ز) مصوبات شورای فرهنگ عمومی (۴ مصوبه)

ح) مصوبات شورای اسلامی شهر تهران (۸ مصوبه)

ط) مصوبات شوراهاى عالی کشور (۳۲ مصوبه)

ی) سایر مقررات و مصوبات مربوطه (۱۷ مصوبه)

لازم به ذکر است که در تدوین و گردآوری این مجموعه سعی وافر بر درج کامل و دقیق کلیه قوانین و مصوبات از ابتدا تا هنگام انتشار و چاپ آن بوده و این اطمینان وجود دارد که با کمترین کاستی و کاهش همراه است. در عین حال از هرگونه نظر اصلاحی و تکمیلی خوانندگان و پژوهشگران محترم استقبال نموده و قدردان خواهیم بود.

و من الله التوفیق

بهمن ۱۳۹۶

